

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 119/2020-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. marca 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Rastislava Kaššáka o dôvodoch jeho vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 258/2020 a takto

r o z h o d o l :

Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Rastislav Kaššák je vylúčený z konania a rozhodovania v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 258/2020.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a vyhlásenie o predpojatosti

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 6. februára 2020 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Nc 5/2019-473 z 28. novembra 2019 v rozsahu jeho II. výroku. Vec napadla I. senátu ústavného súdu a je vedená pod sp. zn. Rvp 258/2020. Sudcom spravodajcom v danej veci je sudca ústavného súdu a člen I. senátu ústavného súdu Rastislav Kaššák.

2. Sudca I. senátu ústavného súdu Rastislav Kaššák prípisom z 13. februára 2020 v súlade s ustanovením § 49 ods. 4 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predsedovi ústavného súdu oznámil:

„Chcel by som poukázať na dôvod môjho vylúčenia a to na skutočnosť, že som bol v prípade osoby sťažovateľa [REDAKOVANÉ] predsedom Disciplinárneho senátu Slovenskej advokátskej komory a to v prípade, kedy bol sťažovateľ disciplinárne stíhaný za skutok, ktorý bezprostredne súvisí s predmetom civilného súdneho sporu so sudkyňou Krajského súdu v Bratislave [REDAKOVANÉ] a tým pádom aj s ústavnou sťažnosťou v prípade Rvp 258/2020.

Aj napriek vyššie uvedeným skutočnostiam chcem zdôrazniť, že môj prístup k tejto veci a sťažovateľovi zodpovedá plne povinnostiam vyplývajúcim z funkcie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky, preto by som ani nebol pri konaní a rozhodovaní v tejto veci voči sťažovateľovi zaujatý. Avšak súčasťou základného práva na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je, aby vo veci rozhodoval sudca v osobe, u ktorej nemožno mať ani len pochybnosti o jeho nezaujatosti. Inštitút vylúčenia sudcu z konania a rozhodovania vo veci predstavuje výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľosti zákonného sudcu, stanovuje, aby zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov bol zákonný sudca vylúčený z konania a rozhodovania vo veci.

Najmä s poukazom na ustanovenie § 49 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. a na moju bývalú funkciu predsedu Disciplinárneho senátu Slovenskej advokátskej komory v uvedenom prípade navrhujem, aby som bol vylúčený z konania a rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn.: Rvp 258/2020 podľa ustanovenia § 51 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z.“

II.

Relevantná právna úprava

3. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

Podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci aj vtedy, ak bol v tej istej veci činný pri výkone inej funkcie alebo povolania, než je funkcia sudcu ústavného súdu.

Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

Podľa čl. IV bodu 1 rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje

- a) prvý senát v zložení určenom v čl. II bode 3 písm. b), ak ide o sudcov štvrtého senátu,
- b) druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu,
- c) tretí senát, ak ide o sudcov druhého senátu,
- d) štvrtý senát, ak ide o sudcov tretieho senátu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

4. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania

(porov. Barak, A. Judge in a Democracy. Princeton University Press, 2008. s. 101 a nasl.), resp. nevzniká navonok legitímny dojem, že by takýto záujem mohol mať. Rozhodovanie sudcom, ktorý nie je nestranný, nie je len popretím rovnosti účastníkov konania, ale ide svojím spôsobom aj o rozhodovanie vo vlastnej veci (nemo iudex in causa sua; porov. bod 5 uznesenia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 11. júna 2010, č. Nao 46/2010-78; dostupné na internete: www.nssoud.cz), a vôbec o popretie zmyslu súdnictva a práva.

4.1 Ústavný súd už vo svojej predošlej judikatúre konštatoval, že z pohľadu práva na nestranného sudcu ako komponentu práva na spravodlivý proces vyvinul Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) dve previazané stránky nestrannosti a judikatúru k nim rozvíja už viac ako 30 rokov (porov. Piersack v. Belgicko, sťažnosť č. 8692/79, rozsudok ESLP z 1. 10. 1982; Pohoska v. Poľsko, sťažnosť č. 33530/06, rozsudok ESLP z 10. 1. 2012).

4.2 Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. Olujić v. Chorvátsko, sťažnosť č. 22330/05, rozsudok ESLP z 5. 2. 2005, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. Kinský v. Česká republika, sťažnosť č. 42856/06, rozsudok ESLP z 9. 2. 2012, bod 87). Pri rozhodovaní o tom, či v danom prípade existuje legitímny dôvod na obavy týkajúce sa nestranného konania sudcu, hľadisko namietateľa je dôležité, ale nie je rozhodujúce; rozhodujúce je, či tieto obavy môžu byť považované za objektívne odôvodnené (porov. Thorgeir Thorgeirson v. Island, sťažnosť č. 13778/88, rozsudok ESLP z 25. 6. 1992, bod 51).

4.3 Nestrannosť je vo vnímaní ESLP absenciou zaujatosti či predsudku vo veci, pričom nestrannosť môže byť overovaná už spomenutým subjektívnym a objektívnym testom.

4.4 Východiskom je subjektívny test, v ktorom sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu, resp. jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto „opakom“ môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo, neznášanlivosť alebo ak si napríklad sudca z osobných dôvodov vyhradí prerokovanie veci pre seba. Požiadavka nestrannosti nemôže byť dostatočne naplnená len subjektívnym testom, ktorý je náročný z hľadiska preukazovania.

4.5 Na subjektívny test teda plynule nadväzuje test objektívny, ktorý si všíma, či sudca vykazuje legitímne pochybnosti z hľadiska jeho nestrannosti. Tu je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie (ne)strannosti („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“). Podľa ESĽP musí byť ustálené, či existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcov, a v tomto zmysle môže mať aj zdanie určitú dôležitosť, pretože „v stávke“ je dôvera, ktorú musia súdy v spoločnosti vzbudzovať, nehovoriac o dôvere samotných účastníkov konania (porov. *Daktaras v. Litva*, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok ESĽP z 10. 10. 2000, bod 32). Ústavný súd dodáva, že súčasne s dôverou, na ktorú musia súdy v demokratickej spoločnosti ašpirovať, je cez ňu „v stávke“ aj autorita súdnych rozhodnutí.

5. Podstatou oznámenia sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka o dôvodoch jeho možného vylúčenia z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej pred ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 258/2020 je skutočnosť, že sudca ústavného súdu Rastislav Kaššák bol v minulosti v prípade osoby sťažovateľa [REDAKOVANÉ] predsedom Disciplinárneho senátu Slovenskej advokátskej komory, a to v prípade, keď bol sťažovateľ disciplinárne stíhaný za skutok, ktorý bezprostredne súvisí a je predmetom aj civilného súdneho sporu so sudkyňou Krajského súdu v Bratislave [REDAKOVANÉ], a tak súvisí aj s ústavnou sťažnosťou v prípade sp. zn. Rvp 258/2020, ktorá má pôvod práve v civilnom spore sťažovateľa s menovanou sudkyňou.

5.1 V rámci dôvodov vylúčenia sudcu ústavného súdu ustanovených v § 49 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde je potrebné uviesť, že predpoklad vylúčenia sudcu

ústavného súdu „so zreteľom na jeho pomer k veci“ v spojení s predpokladom vylúčenia, že „bol v tej istej veci činný pri výkone inej funkcie alebo povolania“, sú vzhľadom na okolnosti veci aplikovateľné na vec oznámenia sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka.

5.2 Podľa ústavného súdu sudca ústavného súdu Rastislav Kaššák v minulosti mocensky (nie v zmysle verejnomocensky ako predstaviteľ orgánu verejnej moci, ale mocensky v zmysle súkromnoprávných zodpovednostných vzťahov a právomoci orgánu súkromnoprávného charakteru rozhodovať napr. o disciplinárnom previnení v rámci výkonu slobodného a právom regulovaného povolania atď.) rozhodoval v rámci jedného zo zodpovednostných vzťahov a právne relevantných následkov toho istého skutku (konania) sťažovateľa, ktorý skutok (konanie) je predmetom aj civilného sporu sťažovateľa s označenou sudkyňou Krajského súdu v Bratislave [REDACTED] a civilného konania, ktorého sa týka práve ústavná sťažnosť v prípade sp. zn. Rvp 258/2020.

5.3 Pri skúmaní nestrannosti (objektívny test nestrannosti) sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka tak existuje zistiteľná skutočnosť, ktorá odôvodňuje vznik objektívnej pochybnosti o predpojatosti sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 258/2020, keďže z pohľadu nestranného pozorovateľa by sa mohlo dôvodne javiť, že sudca ústavného súdu Rastislav Kaššák má pomer k veci a v tej istej veci bol činný pri výkone inej funkcie alebo povolania.

5.4 Ústavný súd uznáva, že v prípade dôvodov vylúčenia sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka z konania a rozhodovania veci sp. zn. Rvp 258/2020 pojem „vec“ (resp. zákonom predpokladané dôvody vylúčenia ako „pomer k veci“ a „byť činný v tej istej veci“) ústavný súd vykladá na prvý pohľad extenzívnejšie, než býva v judikatúre všeobecných súdov a súdov ústavného typu zvykom. Ústavný súd tak však činí práve a jedine z dôvodu, že „v stávke“ je dôvera ústavného súdu a vôľa po odstránení akýchkoľvek pochybností o čistote, férovosti a spravodlivosti rozhodovania ústavného súdu v každej jednej veci.

5.5 K tomu ústavný súd odkazuje, že aj EŠLP sa pri posudzovaní zaujatosti snaží rekonštruovať stav mysle sudcu [„state of mind“; van Dijk, P. Article 6 § 1 of the Convention and the concept of „objective impartiality“. In: Mahoney, P., Matscher, F., Petzold, H., Wildhaber, L. (eds.) Protecting Human Rights: The European Perspective. Studies in memory of Rolv Ryssdal. 2. Edition, Köln: Carl Heymanns Verlag, 2000, s. 1503], a to tak z hľadiska subjektívneho, ako aj z hľadiska objektívneho, pričom sa zvlášť zamýšľa nad situáciou, keď posudzovaný sudca bol viackrát angažovaný v posudzovaní určitej veci (the same person has been involved in a certain case in two different capacities; double involvement, van Dijk, cit dielo, s. 1503; z doterajšej judikatúry možno vyvodit', že do rámca skutočností spochybňujúcich nestrannosť súdu z objektívneho hľadiska patria predovšetkým rôzne prípady inkompatibility, teda situácie, keď sudca rozhodujúci o veci mal s ňou do činenia predtým, resp. v skoršej fáze v inom postavení).

5.6 Ústavný súd je preto presvedčený, že vnímanie nestrannosti sudcov ústavného súdu v predmetnej veci sp. zn. Rvp 258/2020 si vyžaduje vylúčenie sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka z rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 258/2020, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. marca 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu